

vi maae holde paa, hvad vi have, og jeg skal her anføre den Anekdote, som et æret Medlem, der sidder ligeoverfor mig (C. C. Møller) anferte forleden Dag om Hundene, men jeg troer, at den beviste det Modsatte af, hvad han tilstegede, da den nemlig viser, at man skal beholde, hvad man har; han meente formodentlig Fællesforfatningen, men den have vi jo ikke endnu, hvorimod vi endnu have vor Grundlov. Efterdi Ministeriet har afviist og siges fremdeles at ville afvise enhver Overenskomst, saa kan jeg, saafremt der ikke skeer nogen Forandring eller stilles nogen saadan Betingelse, der kunde aabne en saadan Udsigt, som endnu ikke findes, saaledes som Sagen nu staaer, ikke andet end sige et absolut Nei til Fællesforfatningsudkastet. Følgen af dette Nei have vi saa meget omtalt; der er opskillet saa mange, jeg kunde næsten sige Skræmmebilleder, man har talt om Ministerkrise; jeg er ogsaa af den Formening, at det nuværende Ministerium — og jeg grunder denne Overbeviisning ikke blot paa min Hoiagtelse for dets enkelte Medlemmer, men ogsaa derpaa, at de have arbejdet sig ind i Forholdene — vil være fortrinlig stiftet til at gjenneføre Fællesforfatningen. Naar jeg siger „fortrinligt“, udelukker det dog ikke Muligheden af, at Andre ogsaa kunne gjøre det. Jeg kan derfor ikke andet end sige Nei; thi den mulige Fare maa dog staae tilbage for, hvad jeg anseer for at være den visse Fordærvelse. Der er talt om en europæisk Krisis; den ærede Rigsdagsmand for Kjøbenhavns 8de Valgtreds (Nimestad) har allerede imødegaaet dette. Jeg troer, at en lille Stat befinder sig altid i en Krisis, og at dens Eksistens altid er problematisk og navnlig en Stats som Danmark; men den har ogsaa den Fordeel, at den forsvares af de andre store Staters modstridende Interesser. En saadan lille Stat vil, uden Hensyn til hvad den kan udrette ved egen indre Kraft, væsentligt bestaae ved de andre Staters Jalouisi; det er en Sandhed, som ikke kan afvises. I det Dieblit, flere Stater finde for godt at ville det, vil den ganske vist opføre sig at være en selvstændig Stat, men det er netop de andre Staters Uenighed, der frelser den, og navnlig er det Tilfældet med et Land,

der har en saa betænkkelig Belliggenhed som Danmark. Men dersom en europæisk Krisis maatte finde os i en søndersplittet Tilstand, vil det være saare betænkeligt for os, har man meent; men jeg vil tillade mig at spørge, om man mener, at Staten vil vinde i Styrke og indre Sammenhold ved den Fællesforfatning, der nu foreligger. Jeg troer, at Fællesforfatningen efter Udkastet er et usejlsomt Middel, er den visse Veje til at organisere Søndersplitelsen. Jeg maa derfor erklære, at jeg kan ikke andet end sige et bestemt Nei til Fællesforfatningen, og jeg skal ikke vige tilbage deraf, ikke engang ved Frygten for, at ogsaa jeg skulde blive indbegrebet under det Anathema, der er udtalt af en af Udkastets vistnok meest talentfulde, men tillige meest sophistiske Forsvarere.

Nagaard: Jeg skal naturligviis paa denne Tid søge at fatte mig i Korthed. Det vil være mange af de Herrer heri Salen bekendt, at jeg har hørt til dem, som havde meget ondt ved at forsones sig med den Tanke, at en Fællesforfatning kunde blive gavnlig. Vi have imidlertid maattet finde os i, at det er blevet den almindelige Mening, at en Fællesforfatning er nødvendig, og vi have underordnet os dette Standpunkt. Jeg og nogle af mine Venner meente og søgte at gjenneføre den Mening, at Fællesforfatningen, for at blive god og varig, maatte vedtages af Udsendinge fra de forskjellige Dele af Monarchiet. Dette vort Forslag kom imidlertid i Minoritet, men deraf følger ogsaa, forekommer mig, at Rigsdagen maa tage Consequenterne af, at Fællesforfatningen er blyen forfattet paa den Maade, som Rigsdagen selv har vedtaget. Vi troede, at naar den var bleven vedtaget paa den anden Maade, vilde den have haft en bedre Retgrund at staae paa, navnlig ligeoverfor Hertugdømmerne; vi troede, at den da vilde have været mere overensstemmende med de forskjellige Befolknings Tarv, naar den saaledes var bleven vedtaget. Imidlertid har Rigsdagen villet det anderledes, og Rigsdagen maa, synes mig, ogsaa tage Consequenterne deraf; nu kunne vi ikke længere gaae tilbage til det Standpunkt, hvorpaa vi